

SPECIFIČNOSTI PRORAČUNSKOG RAČUNOVODSTVA NA PRIMJERU MINISTARSTVA ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I SOCIJALNU POLITIKU

mr. sc. Ljiljana Skendrović
Jasminka Alpeza, bacc. oec.

SAŽETAK: Cilj svake države je ostvarivanje prihoda putem kojih se financiraju javni rashodi. U ovom završnom radu obrađena je specifičnost financiranja i evidentiranja poslovnih promjena u ustanovama socijalne skrbi koje su u nadležnosti Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Najznačajnija specifičnost u sustavu socijalne skrbi je da se gotovo sva plaćanja obavljaju putem Ministarstva, te u naplati i evidentiranju prihoda koje ustanove socijalne skrbi ostvare po posebnim propisima. Ministarstvo prikuplja od Ustanova spomenute prihode i koristi ih solidarno za financiranje rashoda djelatnosti. Spomenuti prihodi koriste se za financiranje redovnih rashoda poslovanja i rashoda za nabavu nefinancijske imovine za koja su nedostatna sredstva u Državnom proračunu. Kako se proračunsko računovodstvo temelji na načelima istinitosti, točnosti i pouzdanosti, od iznimne je važnosti pravilno evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama.

Ključne riječi: *proračunsko računovodstvo, ustanove socijalne skrbi, prihodi po posebnim propisima*

JEL: G30, G38, G39

1. UVOD

Republika Hrvatska je definirana kao jedinstvena i nedjeljiva demokratska i socijalna država.¹ Slabim, nemoćnima i drugim, zbog nezaposlenosti ili nesposobnosti za rad, nezbrinutim osobama država osigurava pravo na pomoć za podmirenje osnovnih životnih potreba.

¹ Ustav Republike Hrvatske čl.1, <https://www.zakon.hr/z/94/Ustav-Republike-Hrvatske>, pristupano: 05.06.2020.

Posebnu skrb država posvećuje zaštiti osoba s invaliditetom i njihovu uključivanju u društveni život.²

Državni sustav mora imati kvalitetno razrađen sistem da bi mogao biti na dostupnosti i na usluzi građana te pojednostaviti i zadovoljiti potrebe svakog čovjeka. Cilj svake države je ostvarivanje prihoda putem kojih se podmiruju javne potrebe. Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) je državna ustanova koja, uz suvremene tehnologije, informatizaciju, kontinuirano usavršavanje stručnih djelatnika primjenjuje kvalitetne metode stručnog i profesionalnog rada, te daje upute za rad Centrima za socijalnu skrb i Ustanovama kojima je Republika Hrvatska osnivač. Predmet završnog rada je objasniti specifičnosti financiranja u ustanovama socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: Ustanove) koje su u nadležnosti Ministarstva, te pojasniti evidentiranje određenih poslovnih promjena, praćenje i kontrolu.

Najznačajnija specifičnost u sustavu socijalne skrbi je da se gotovo sva plaćanja za Ustanove obavljaju preko Ministarstva koje ima ulogu "područne riznice". Specifičnost je i u naplati i evidentiranju prihoda koje ostvaruju ustanove socijalne skrbi – Ostali prihodi za posebne namjene te trošenju istih. Ministarstvo prikuplja od Ustanova spomenute prihode i koristi ih solidarno za financiranje rashoda djelatnosti. To znači da prihod koji ostvari neka ustanova socijalne skrbi može dobiti bilo koja Ustanova unutar djelatnosti. Ovi prihodi se u pravilu koriste za financiranje gotovo svih redovnih rashoda poslovanja za koja su nedostatna sredstva u Državnom proračunu, a sa preostalim sredstvima se financiraju i rashodi za nabavu nefinancijske imovine čitave djelatnosti prema financijskom planu Ministarstva po utvrđenim prioritetima, kako bi se sredstva što racionalnije trošila.

2. MINISTARSTVO ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I SOCIJALNU POLITIKU

2.1. Ciljevi Ministarstva

Glavni i osnovni cilj Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku jest građanima Republike Hrvatske pružiti usluge i stručnu pomoć u rješavanju specifičnih individualnih potreba, štiti prava i interese socijalno osjetljivih skupina i doprinosti podizanju kvalitete života na državnom, regionalnom i nacionalnom području. Ciljevi ovog Ministarstva jesu i pružiti pomoć u osiguravanju i ostvarivanju sredstava i uvjeta za podmirenje osnovnih životnih potreba socijalno ugroženih, nemoćnih i drugih osoba koje same ili uz pomoć članova obitelji ili na drugi način ne mogu zadovoljiti svoje potrebe

² Ustav Republike Hrvatske čl.58, <https://www.zakon.hr/z/94/Ustav-Republike-Hrvatske>, pristupano: 05.06.2020.

zbog nepovoljnih osobnih, obiteljskih, gospodarskih i socijalnih okolnosti te aktivnim djelovanjem na državnoj razini poticati sve institucije, kako gradske tako i državne, i same pojedince na uključenost u ostvarivanju ljudskih prava i postizanju socijalne pravde za sve članove zajednice, čak i Europske unije. Ministarstvo nastoji štititi sva prava građana RH i doprinositi poboljšanju informatizacije i modernizacije sustava socijalne skrbi, zaštite i pomoći.

2.2. Prava u sustavu socijalne skrbi

Osiguravanje minimalnog životnog standarda podrazumijeva zadovoljavanje sve složenijih i brojnijih potreba korisnika, uvažavajući pritom sve regije Republike Hrvatske, kao i potrebu smanjivanja razlika u dostupnosti uslugama u svim područjima RH.

U sustavu postoje dvije kategorije korisnika, korisnici koji se smatraju siromašnima zbog toga što nemaju vlastitih prihoda ili su ti prihodi nedostadni za podmirenje osnovnih životnih potreba te kategorija osoba koje socijalnu skrb ostvaruju u svrhu zadovoljavanja specifičnih potreba npr. invalidnosti, starosti, ovisnosti, neodgovarajuće roditeljske skrbi, problema u ponašanju, obiteljskog nasilja, trgovanja ljudima, beskućništva i traženja azila. Prava u sustavu socijalne skrbi su novčane naknade i socijalne usluge.

Temeljem Zakona o socijalnoj skrbi novčane naknade su: zajamčena minimalna naknada, doplatak za pomoć i njegu, naknada za troškove stanovanja, pravo na troškove ogrjeva, naknada za osobne potrebe korisnika smještaja, jednokratne novčane pomoći, naknade u vezi s obrazovanjem, osobna invalidnina, doplatak za pomoć i njegu, status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja, naknada do zaposlenja te naknada za ugroženog kupca energenata. Socijalne usluge su usluge savjetovanja i pomaganja, usluga pomoći u kući, psihosocijalna podrška, rana intervencija, cjelodnevni i poludnevni boravak te organizirano stanovanje. Usluga pomoći u kući obuhvaća organiziranje prehrane, obavljanje kućnih poslova, održavanje osobne higijene te zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba.

3. SUSTAV DRŽAVNE RIZNICE

Sve financijske transakcije proračunskih korisnika obavljaju se preko sustava državne riznice, odnosno preko jedinstvenog računa riznice, koji se nalazi u depozitu Hrvatske narodne banke. Državna riznica je sustav upravljanja javnim novcem čiji je cilj racionalizacija u upravljanju javnim novcem. Učinci primjene sustava državne riznice su racionalnije trošenje javnog novca, smanjenje potreba za zaduživanjem države te poboljšana likvidnost poduzetničkog sektora.

Proračunske klasifikacije čine okvir kojim se iskazuju i sustavno prate prihodi i primici te rashodi i izdaci po nositelju, cilju, namjeni, vrsti, lokaciji i izvoru financiranja.

Proračuni i proračunski korisnici dužni su u procesima planiranja, izvršavanja, računovodstvenog evidentiranja i izvještavanja iskazivati prihode i primitke te rashode i izdatke prema proračunskim klasifikacijama.³

Ministarstvo u sustavu državne riznice ima status razdjela državnog proračuna. Razdjel je organizacijska razina utvrđena za potrebe planiranja i izvršavanja proračuna, a sastoji se od jedne ili više glava. Glava je organizacijska razina utvrđena za potrebe planiranja i izvršavanja proračuna, a sastoji se od jednog ili više proračunskih korisnika.⁴ Ministarstvo financija dodjeljuje proračunskim korisnicima status razdjela i glave. Brojčana oznaka sastoji se od troznamenkastog broja za razdjel i peteroznamenkastog broja za glavu.

Brojčana oznaka razdjela Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku je 102. Ministarstvo u svom razdjelu sadrži 150 proračunskih korisnika kojima je dodijeljena brojčana oznaka 08. Ustanove socijalne skrbi u nadležnosti Ministarstva su centri za socijalnu skrb, domovi socijalne skrbi te Centar za posebno skrbništvo. Radi jednostavnijeg shvaćanja i reguliranja samih prava koja proizlaze iz sustava socijalne skrbi, zaštite i pomoći osnivaju se Centri za socijalnu skrb. Na nivou Republike Hrvatske svaki grad i županija imaju svoj Centar za socijalnu skrb. Grad Zagreb je specifičan zbog velikog broja stanovnika te svaka općina ima svoju Podružnicu. Kroz Centre za socijalnu skrb osigurana je usluga građanima RH kako zadovoljiti osnovne životne potrebe, medijacija, stručna pravna i psihološka pomoć, kako urediti odnose s članovima obitelji, integracija djece, pomoć djeci s teškoćama u razvoju, osobe s invaliditetom, individualno savjetovanje, obiteljsko savjetovanje, bračno savjetovanje i razni edukativni programi. Educiranost i stručnost samih djelatnika vrlo su bitni da bi mogli pomoći svakom građaninu u potrebi na bilo kojem životnom polju i kvaliteti življenja i na ljudskoj dostojanstvenosti.

Domovi socijalne skrbi osnivaju se za obavljanje skrbi izvan vlastite obitelji a podijeljeni su prema vrsti pružanja usluga na način kako slijedi:

- Domovi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi
- Domovi za djecu i mladež s poremećajima u ponašanju
- Domovi za tjelesno ili mentalno oštećenu djecu i odrasle osobe
- Domovi za starije i nemoćne osobe
- Domovi za psihički bolesne odrasle osobe

³ Pravilnik o proračunskim klasifikacijama, čl. 2, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_02_26_610.html, pristupano:30.06.2020

⁴ Pravilnik o proračunskim klasifikacijama, čl.6, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_02_26_610.html, pristupano: 30.06.2020.

4. FINANCIRANJE U USTANOVAMA SOCIJALNE SKRBI

4.1. Izvori financiranja

Izvori financiranja su proračunske klasifikacije koje sadrže prihode i primitke iz kojih se podmiruju rashodi i izdaci određene vrste i namjene. To znači da se prihodi planiraju i iskazuju prema izvorima iz kojih potječu. Ustanove socijalne skrbi u Državnom proračunu Republike Hrvatske financiraju se iz slijedećih izvora financiranja:

11 Opći prihodi i primici

Opće prihode i primitke čine prihodi od poreza, prihodi od financijske imovine, prihodi od nefinancijske imovine, prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, prihodi državne uprave, prihodi od kazni te primici od financijske imovine i zaduživanja (nenamjenski). U izvor financiranja – opći prihodi i primici proračunski korisnik uključuje prihode koje ostvari iz državnog proračuna, a koje planira u okviru podskupine 671 Prihodi iz proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika. Za prihode iz ovog izvora namjena korištenja utvrđuje se kroz sam plan proračuna. Rashodi planirani u financijskom planu proračunskog korisnika iz izvora financiranja Opći prihodi i primici podmiruju se do visine planiranih rashoda.

43 Ostali prihodi za posebne namjene

Ovaj izvor financiranja čine prihodi čije su korištenje i namjena utvrđeni posebnim propisima, a koje korisnik ostvaruje obavljanjem poslova iz svoje osnovne djelatnosti, na temelju posebnog propisa kojim je utvrđena namjena za koju se prikupljeni prihodi imaju utrošiti. To su prihodi koje ustanova ostvari temeljem obveze participacija smještaja u udomiteljsku obitelj te prihodi od opskrbnina i participacija za uslugu privremenog i stalnog smještaja u domove socijalne skrbi. Ako su namjenski prihodi i primici u proračun uplaćeni u nižem opsegu nego što je planirano, ustanova može preuzeti i plaćati obveze samo u visini stvarno uplaćenih, odnosno raspoloživih sredstava. Uplaćeni, a manje planirani prihodi za posebne namjene mogu se izvršavati iznad iznosa utvrđenih u proračunu. Namjenski prihodi i primici koji nisu bili iskorišteni u prethodnoj godini prenose u tekuću proračunsku godinu. Ostali prihodi za posebne namjene iskazuje se u okviru podskupine 652 Prihodi po posebnim propisima.

31 Vlastiti prihodi

Vlastite prihode čine prihodi koje korisnik ostvaruje obavljanjem poslova na tržištu i u tržišnim uvjetima, a koje poslove mogu obavljati i drugi pravni subjekti izvan općeg pro-

računa (iznajmljivanje prostora, obavljanje ugostiteljskih usluga, prihodi od fotokopiranja dokumentacije, prodaja voća, povrća, proizvoda radne okupacije i sl).

Vlastiti prihodi iskazuju se u okviru podskupine 661 Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga.

52 Ostale pomoći

Izvor se koristi za planiranje pomoći iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i od ostalih subjekata unutar opće države uključivo i prijenose između proračunskih korisnika istog proračuna te kod planiranja pomoći iz inozemstva koje proračunski korisnici dobivaju od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija i koje se izvršavaju putem jedinstvenog računa državnog proračuna. U okviru izvora 52 ne planiraju se pomoći od institucija i tijela EU.

56 Fondovi EU

Izvor se koristi za sredstva koja Republika Hrvatska primi od europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI fondova) namijenjenih sufinanciranju provedbe strateških ciljeva i prioriteta definiranih operativnim programima za određeno proračunsko razdoblje. Izvor obuhvaća: 561 Europski socijalni fond (ESF), 562 Kohezijski fond (KF), 563 Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), 564 Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) i 565 Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR). Ustanove socijalne skrbi dijelom se financiraju iz EU sredstava iz programa Europskog socijalnog fonda i Europskog fonda za regionalni razvoj. Europski fond za regionalni razvoj ima za cilj jačanje ekonomske i socijalne kohezije u Europskoj uniji te smanjenje razvojnih razlika između njenih regija, a Europski socijalni fond namijenjen je ostvarivanju strateških ciljeva politike zapošljavanja.

61 Donacije

Izvor financiranja donacije koristi se kod planiranja donacija koje ustanove u socijalnoj skrbi ostvaruju od domaćih i/ili inozemnih fizičkih osoba, neprofitnih organizacija, trgovačkih društava i ostalih subjekata izvan općeg proračuna.

Proračunski korisnici ne mogu ostvarivati donacije od drugih proračuna i proračunskih korisnika.

4.2. Uplata prihoda u državni proračun

Ustanove u socijalnoj skrbi su proračunski korisnici državnog proračuna koji posluju preko svojih računa. Međutim, dio namjenskih prihoda uplaćuju na račun državnog

proračuna. To su prihodi od opskrbnina i participacija za usluge privremenog i stalnog smještaja u domove socijalne skrbi i udomiteljske obitelji

Prihode koje naplaćuju od korisnika Ustanove uplaćuju na račun državnog proračuna, na izvor financiranja 43 – Ostali prihodi za posebne namjene

Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske (NN 117/19, 32/20, 42/20 i 58/20 čl.47) dana je mogućnost propisivanja izuzeća od obveze uplate dijela namjenskih prihoda i primitaka te vlastitih prihoda proračunskih korisnika. Već su godinama ustanove u sustavu socijalne skrbi izuzete od uplate vlastitih prihoda, donacija i pomoći u državni proračun. To znači da ustanove dobivaju sredstva za donacije, vlastite prihode i pomoći na svoje žiro-račune otvorene u Hrvatskoj poštanskoj banci ali ih nisu u obvezi uplaćivati na jedinstveni račun državnog proračuna već ih zadržavaju za vlastite potrebe ali za namjene i potrebe koje su pridonijeli ostvarivanju tih prihoda. Međutim, prema Zakonu o proračunu propisana je obveza iskazivanja ukupnih prihoda i primitaka te rashoda i izdataka iz svih izvora financiranja u državnom proračunu za sve proračunske korisnike državnog proračuna. Svi prihodi i primici koji su izuzeti od uplate na račun državnog proračuna te rashodi i izdaci koji se iz tih prihoda i primitaka financiraju uključeni su u izvještajni sustav državnog proračuna. Sukladno navedenom, ostvarivanje vlastitih prihoda, donacija i pomoći te trošenje rashoda financiranih iz ovih izvora, a izuzetih od uplate u državni proračun, Ministarstvo prati mjesečno i izvještajno. Rashodi i izdaci u izvještaju koji Ustanove dostavljaju Ministarstvu iskazani su prema osnovnim računima računskog plana. Ministarstvo ima uspostavljen informatički sustav izvještavanja temeljem kojeg se naplata i potrošnja vlastitih prihoda, donacija i pomoći Ustanova evidentira u sustavu državne riznice. Ministarstvo je obvezno do 10. u mjesecu za prethodni mjesec unijeti podatke za svaku ustanovu socijalne skrbi u sustav državne riznice.

5. SPECIFIČNOSTI EVIDENTIRANJA POSLOVNIH PROMJENA U USTANOVAMA SOCIJALNE SKRBI I MINISTARSTVU

5.1. Računovodstveni sustav u Ustanovama socijalne skrbi

Zakon o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske propisuje da proračunski korisnik smije preuzimati obveze najviše do visine osiguranih sredstava utvrđenih mjesečnim financijskim planom. Budući da se gotovo sva plaćanja za Ustanove obavljaju preko Ministarstva koje ima ulogu “područne riznice” Ustanova je dužna putem informacijskog sustava ispostaviti zahtjev za plaćanje dobavljača prema nastalim obvezama za rashode, uz zaduženje računa rashoda te odobrenje odgovarajućeg računa obveza. Fature, obračuni i sva prateća dokumentacija nalazi se u Ustanovi koja je i odgovorna za izvršavanje. Na slici br.1 prikazan je primjer zahtjeva koji Ministarstvo zaprimi putem informatičkog sustava.

Slika 1. Zahtjev koji Ustanova šalje u Ministarstvo

Zahtjev - dokument za plaćanje - 1

Zahtjev iz druge aplikacije -

Broj zahtjeva: 046674/20 Broj zahtjeva iz ustanove: 000531/20 Razdjel/glava: 10208

Ustanova: 522 CZPUZ "JA KAO I TI" Područna riznica: 098 REP.FOND SOC.ZAŠTITE

Datum zahtjeva: 28.05.2020 Iznos na ugovoru: Broj OSS: Datum primitka zahtjeva: 28.05.2020

Ugovor: Autor. rezervacije: Datum dospijeca (DVO): 03.06.2020

Aktivnost: A 734193 Broj rezerv.: Iznos zahtjeva: 6.631,77

Predmet: AIPK-TRGOVINA,Rn 1541-01-20 namirnice

Obrazloženje:

Razlog odbijanja:

Potpisnik: M.Leko-Čurčić mag.paed. Referent: Matilda Tukerić,dipl.oec. Služba: OV tekući izdaci - ostali,vlas

Odjel: M55 Služba za izvršavanje Odobrenje: Broj odobrenja: 039560/20

Zahtjev za plaće Skidanje oznake 'preneseno u GK'

Potvrda Autorizacija Autor. nivo 3 Autor. nivo 4 Odobrenje Odbijeno

Kreiranje novog predloška iz zahtjeva

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Ministarstvo kontrolira zahtjev te odobravanjem evidentira nastali trošak i obvezu na način kako je Ustanova ispostavila zahtjev. Nakon toga šalje ga na plaćanje u Sustav državne riznice a Ustanovu obavještava o datumu plaćanja. Primitkom obavijesti o datumu plaćanja Ustanova tereti odgovarajući račun obveze i odobrava ogovarajuće prihode za nastale rashode. Na slici 2 prikazana je obavijest o plaćanju koju ustanova socijalne skrbi zaprimi od Ministarstva.

Slika 2. Obavijest o plaćanju

MINISTARSTVO ZA DEM.OBIT. MLADE I SOC.POLIT. ZAGREB, Trg Nevenke Topalušić 1							Datum: 19.06.2020	
OBAVIJEST O OBAVLJENIM PLAĆANJIMA - po virmanima								
Od: <u>20.04.2020</u> do: <u>30.04.2020</u>								
Od grupe ustanova 3 do grupe ustanova 3 Od ustanove 310 do ustanove 310							Samo plaćeno	
Razdjel: 102 MINISTARSTVO ZA DEM.OBIT.MLADE I SOC.POL Glava: 08 MINISTARSTVO ZA DEM.OBIT.MLADE I SOC.POL								
Br. zahtj.	Br. zah. u p.r.	Datum zah.	Predmet			Br. odobrenja	Iznos zahtjeva	Dat. pl. zahtjeva
Rb.	Matični broj		Dobavljač	IBAN dobavljača	Poziv na broj odobrenja	Iznos virmana	Dat. pl. virmana	
IBAN: HR1310010051563200884								
Ustanova: 310 CZR PULA								
032825/20	000243/20	09.04.2020	HEP, 04mj, rn 2201563551			027170/20	773,72 kn	23.04.2020
1.			HEP- OPSKRBA d.o.o., Ulica grada Vukovara 37	HR9823400091110112928	01 2201563551-200406-1		773,72 kn	23.04.2020
032879/20	000244/20	09.04.2020	GRAD PULA, kom.nak., rn 1808319916			027171/20	125,37 kn	23.04.2020
1.			GRAD PULA PULA, Forum 1	HR9523600001835900006	24 5770-18083-19916		125,37 kn	23.04.2020
032889/20	000245/20	09.04.2020	TROKUTAN, kom.nak 04mj, rn 9400-302248			027172/20	231,00 kn	28.04.2020
1.			TROKUTAN Agencija za poslovanje ne. Kopraska	HR1423600001300074919	00 9400-302248		231,00 kn	28.04.2020
032944/20	000246/20	09.04.2020	SAPONIA, 03 mj eRačun			027197/20	3.089,02 kn	23.04.2020
1.			SAPONIA d.d., Matije Gupca 2	HR5125000091102005278	01 20020695-61965-3		3.089,02 kn	23.04.2020
032946/20	000247/20	09.04.2020	SAPONIA, 03 mj eRačun			027198/20	409,85 kn	23.04.2020
1.			SAPONIA d.d., Matije Gupca 2	HR5125000091102005278	01 20023189-61965-9		409,85 kn	23.04.2020
032947/20	000248/20	09.04.2020	SAPONIA, 03 mj eRač			027199/20	4.616,63 kn	23.04.2020
1.			SAPONIA d.d., Matije Gupca 2	HR5125000091102005278	01 20024433-61965-0		4.616,63 kn	23.04.2020
032962/20	000249/20	09.04.2020	INA, lož ulje, eRačun			027296/20	0,01 kn	23.04.2020
1.			INA d.d. SD RAFINERIJE I MARKETNG, SAVS	HR9223400091100022902	01 9102584584-20204		0,01 kn	23.04.2020
032985/20	000250/20	09.04.2020	TAMADA rač.usl, eRačun			027318/20	1.200,00 kn	23.04.2020
1.			TAMADA d.o.o., Krležina 35	HR7723600001101402071	00 0069-01-1		1.200,00 kn	23.04.2020

EneSoftware

Obr_ob_y.qpp

1

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Specifičnost je i u naplati i evidentiranju prihoda koje ostvaruju ustanove socijalne skrbi – Ostali prihodi za posebne namjene te trošenju istih. To su prihodi od opskrbi- na i participacija za usluge privremenog i stalnog smještaja u domove socijalne skrbi i udomiteljske obitelji. Ministarstvo prikuplja od Ustanova spomenute prihode i koristi ih solidarno za financiranje rashoda djelatnosti. To znači da prihod koji ostvari neka ustanova socijalne skrbi može dobiti bilo koja ustanova unutar djelatnosti. Ovi prihodi se u pravi- lu koriste za financiranje gotovo svih redovnih rashoda poslovanja za koja su nedostatna sredstva u državnom proračunu, a sa preostalim sredstvima se financiraju i rashodi za nabavu nefinancijske imovine čitave djelatnosti prema financijskom planu Ministarstva po utvrđenim prioritetima, kako bi se sredstva što racionalnije trošila. Prihode koje naplaćuju od korisnika Ustanove uplaćuju na račun državnog proračuna, na izvor financiranja 43 Ostali prihodi za posebne namjene. Bez obzira na visinu naplaćenih prihoda, Ministarstvu šalju zahtjev za sredstva prema nastalim obvezama za rashode. Na taj način neke Ustanove potroše više, a neke manje nego što su naplatile, odnosno Ministarstvo raspoređuje pri-

hode prema potrebama Ustanova. Ako se na kraju ostvari višak prihoda, taj višak se veže uz Ministarstvo, a ne uz pojedinu Ustanovu.

Prihode koje Ustanove uplaćuju u proračun i potrošnju tih sredstava Ministarstvo prati kroz svoj knjigovodstveni program, svojevrsnu "riznicu". Prihode uplaćene u proračun evidentira zaduženjem računa 16721 Potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u proračun uz odobrenje računa 65264 Sufinanciranje cijene usluge, participacije i slično, s tim da prihode kontrolira po ustanovama socijalne skrbi u svom razdjelu koje su brojčano označene.

Ustanove dostavljaju Ministarstvu zahtjeve za plaćanje dobavljača ili za prijenos na svoje račune što Ministarstvo u svojoj riznici evidentira zaduženjem računa rashoda uz odobrenje odgovarajućeg računa obveza. Plaćanje tih zahtjeva iz državnog proračuna evidentira zaduženjem računa obveza uz odobrenje potraživanja iz proračuna.

Svaka Ustanova u svom knjigovodstvu naplaćeni prihod u cijelosti evidentira na osnovnom računu 65264 Sufinanciranje cijene usluge, participacije i slično, bez obzira na to hoće li potrošiti sva naplaćena sredstva.

5.2. Evidentiranje naplate prihoda i potrošnje Ostalih prihoda za posebne namjene

Ustanova naplaćeni prihod u cijelosti evidentira zaduženjem žiro računa uz odobrenje osnovnog računa 65264 Sufinanciranje cijene usluge, participacije i slično . Prikupljena sredstva uplaćuje na račun državnog proračuna korištenjem modela HR65 i poziva na broj primatelja: 7005-302-RKP uplatitelja-šifra ustanove + vrsta prihoda (npr. 7005-302-RKP ustanove-40200, što znači da je šifra Ustanove 402, a 00 označava prihod od opskrbinine/participacije) što evidentira zaduženjem računa 16721 Potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u proračun uz odobrenje žiro računa. Primljeni račun dobavljača Ustanova evidentira zaduženjem osnovnog računa razreda 3 Rashodi poslovanja odnosno 4 Rashodi za nabavu nefinancijske imovine uz odobrenje odgovarajućeg osnovnog računa u okviru podskupine 23 Obveze za rashode poslovanja odnosno 24 Obveze za nabavu nefinancijske imovine. Ako Ministarstvo plaća račune dobavljača izravno iz riznice, Ustanova to evidentira zaduženjem računa u okviru podskupine 23 Obveze za rashode poslovanja odnosno 24 Obveze za nabavu nefinancijske imovine uz odobrenje računa 16721 Potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u proračun . Ako po zahtjevu Ustanove Ministarstvo uplaćuje sredstva na njezin račun za potrebe blagajničkog poslovanja , u tom slučaju Ustanova primljena sredstva iz državnog proračuna evidentira zaduženjem žiro računa uz odobrenje računa 16721 Potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u proračun, a plaćanje obveza iz tih sredstava zaduženjem odgovarajućeg računa obveza uz odobrenje žiro računa.

Ako je naplaćeni prihod veći od stvorenih obveza, odnosno iznosa koji je Ministarstvo Ustanovi doznačilo za pokriće obveza na kraju obračunskog razdoblja preostali saldo na računu 16721 Ustanova zatvara zaduženjem računa 36911 odnosno 36921 uz odobrenje računa 16721. Ako je Ministarstvo Ustanovi doznačilo iznos koji je veći od naplaćenih prihoda, Ustanova ima potražni saldo na računu 16721. Stoga više doznačeni iznos evidentira zaduženjem računa 16721 uz odobrenje računa 63911 odnosno 63921 (31.03., 30.06., 30.09., 31.12.). Ista knjiženja potrebno je stornirati nakon isteka obračunskog razdoblja i nakon predaje financijskih izvještaja.

Ako na kraju obračunskog razdoblja u državnom proračunu ostane nepotrošeni iznos iskazan na izvoru financiranja 43 Ostali prihodi za posebne namjene, Ministarstvo u svom knjigovodstvu za taj iznos zadužuje račun 16721 Potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u proračun, a odobrava račun 63911 Tekući prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna odnosno 63921 Kapitalni prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna. Iznos iskazan na tom računu Ministarstvo prikazuje u svojim financijskim izvještajima na odjeljcima 6391 Tekući prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna odnosno 6392 Kapitalni prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna i 1672 Potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u proračun.

U svom financijskom izvještaju Ministarstvo ne iskazuje niti prihod na računu 65264 Sufinanciranje cijene usluge, participacije i slično, niti rashode Ustanova, jer te prihode i rashode iskazuju Ustanove u svojim financijskim izvještajima, a u državnom proračunu se evidentiraju na glavi 10208 Proračunski korisnici u socijalnoj skrbi. Ministarstvo u svom financijskom izvještaju iskazuje nepotrošeni iznos na odjeljcima 1672 i 6391.

Tablica 1. Knjiženje u Ustanovi A – naplaćeni prihod veći od doznake iz proračuna

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Naplaćeni prihod	1.000	11121	65264
2.	Uplata u proračun	1.000	16721	11121
3.	Primljeni račun dobavljača	800	3, 4	23, 24
4.a	Plaćanje računa dobavljača iz riznice	800	23, 24	16721
4.b	Doznaka sredstava na račun Ustanove	800	11121	16721
	Plaćanje obveze prema dobavljaču	800	23, 24	11121
5.	Zatvaranje potraživanja iz proračuna za neiskorišteni dio	200	36911, 36921	16721

Izvor: Vlastiti izvor

Tablica 2. Knjiženje u Ustanovi B – naplaćeni prihod manji od doznake iz proračuna

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Naplaćeni prihod	1.000	11121	65264
2.	Uplata u proračun	1.000	16721	11121
3.	Primljeni račun dobavljača	1.100	3, 4	23, 24
4.a	Plaćanje računa dobavljača iz riznice	1.100	23, 24	16721
4.b	Doznaka sredstava na račun Ustanove	1.100	11121	16721
	Plaćanje obveze prema dobavljaču	1.100	23, 24	11121
5.	Priznavanje prihoda za više doznačeni iznos	100	16721	63911, 63921

Izvor: Vlastiti izvor

Na kraju razdoblja potražni saldo na računu 16721 zatvara se i za taj iznos priznaje prihod na računu 63911.

Tablica 3. Knjiženje u Ministarstvu

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Ustanova uplaćuje prikupljeni prihod na račun državnog proračuna	2.000	16721	65264
2.	Ustanova šalje zahtjev za plaćanje fakture dobavljača	1.900	3, 4	23, 24
3.	Plaćanje fakture dobavljača	1.900	23, 24	16721

Izvor: Vlastiti izvor

U državnom proračunu svi prihodi i rashodi Ustanova planiraju se i izvršavaju na glavi 10208 Proračunski korisnici u socijalnoj skrbi. Prijenos na podskupini 369 iskazan je u financijskom izvještaju PR-RAS Ustanove socijalne skrbi, a na podskupini 639 u PR-RAS-u Ministarstva ili Ustanove. Prilikom izrade konsolidiranog financijskog izvještaja isti iznos se eliminira.

Ostvareni višak na izvoru 43 prenosi se u sljedeću godinu na glavu 10208 Proračunski korisnici u socijalnoj skrbi.

5.3. Knjiga potraživanja

Jedna od specifičnosti proračunskog računovodstva unutar sustava socijalne skrbi je “Knjiga potraživanja” u centrima za socijalnu skrb, a u koju se knjiže potraživanja Republike Hrvatske nastala u vršenju javnih ovlasti koje imaju centri za socijalnu skrb. Tako, sukladno glavi “XIV. Povrat isplaćenih iznosa i naknada štete” Zakona o socijalnoj skrbi (NN broj 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17, 130/17, 98/19 i 64/20) Republika Hrvatska ima pravo potraživati:

- povrat iznosa isplaćenih po osnovi priznatog prava na zajamčenu minimalnu naknadu ili uslugu smještaja ili boravka, od nasljednika korisnika do vrijednosti naslijeđene imovine,
- povrat iznosa isplaćenih po osnovi priznatog prava na zajamčenu minimalnu naknadu ili uslugu smještaja ili boravka, od daroprimca kojemu je korisnik navedenih prava darovao svoju imovinu,
- povrat iznosa isplaćenih po osnovi priznatog prava na zajamčenu minimalnu naknadu ili uslugu smještaja ili boravka, od osobe koja je po zakonu dužna uzdržavati korisnika navedenih prava,
- naknadu štete od korisnika prava iz sustava socijalne skrbi, a koji je istu počinio ostvarivanjem prava na temelju neistinitih ili netočnih podataka, odnosno od korisnika koji je pravo iz sustava socijalne skrbi ostvario jer nije prijavio činjenicu koja utječe na gubitak ili opseg prava
- povrat ne pripadajuće naknde od pružatelja usluge koji je istu ostvario ne pruživši uslugu korisniku.

Također, prema Zakonu o privremenom uzdržavanju (NN broj 92/14), Republika Hrvatska ima pravo na povrat isplaćenog privremenog uzdržavanja od obveznika uzdržavanja, kao i na naknadu štete od roditelja s kojim dijete stanuje ili od druge osobe koje se skrbi za dijete, a uslijed nepripadne isplate privremenog uzdržavanja.

Sva gore navedena potraživanja vode se u poslovnim knjigama centara za socijalnu skrb u Knjizi potraživanja sve dok dug ne bude plaćen kroz nagodbu, otpisan ili naplaćen prisilno kroz sudski postupak (koji u ime RH vodi državno odvjetništvo, a na temelju dokumentacije centara za socijalnu skrb). Knjiga omogućuje jedinstveno mjesto unosa i kontrolu procesa evidencije potraživanja od različitih obveznika koje po nekoj osnovi imaju obvezu vraćati ne pripadajuća sredstva. Za svaku vrstu potraživanja Ministarstvo i Ustanove koriste jedinstvene osnovne račune na podskupini 129 Ostala potraživanja:

- 1292101 – povrati isplaćenih iznosa privremenog uzdržavanja
- 1292102 – povrati od naknade štete
- 1292103 – povrati od naknada troškova za pružene socijalne usluge
- 1292104 – povrat isplaćenih iznosa od nasljednika

Ustanova na temelju sudskog rješenja evidentira potraživanje zaduženjem osnovnog računa na podskupini 129 Ostala potraživanja te istovremeno odobrava jedinstven račun 2395808 Obveze za povrat ostalih potraživanja u okviru podskupine 239 Ostale tekuće obveze. Povratom sredstava u državni proračun zatvara se potraživanje uz zaduženje računa 2395808 Obveze za povrat ostalih potraživanja.

Na slici 3 prikazana je kartica obveznika iz Knjige potraživanja.

Slika 3. Kartica obveznika

Centar za socijalnu skrb , Zagreb
Zagreb, Eugena Kumičića 5

Kartica obveznika
privremeno izvješće

Aktivnost: Sve aktivnosti
Vrsta potraživanja: Sve vrste potraživanja

Od 01.01.2020 do 02.07.2020

Redni broj	IF	Dat. posl. promj.	Račun	Org. jed.	Opis knjiženja	Šifra izmjena	Datum dospjeća	Broj dana	PROMET		SALDO	
									Duguje-obveza	Potražuje-plaćanje	Duguje	Potražuje
									Obveznik : 00473 -			
00252/20	11	18.03.20	1292101	116	Potraživanje za Mateu		02.04.20	15	4.746,35		4.746,35	
00261/20	11	18.03.20	1292101	116	Potraživanje za Kristinu		02.04.20	15	16.846,68		21.593,03	
00262/20	11	18.03.20	1292101	116	Potraživanje za Martinu		02.04.20	15	20.787,74		42.380,77	
Ukupno:									42.380,77	0,00	42.380,77	
UKUPNO:									42.380,77		42.380,77	

Enel Software knjigobveze.gpj

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Druga specifičnost proračunskog računovodstva u sustavu socijalne skrbi je da se u poslovnim knjigama Ministarstva vode potencijalne obveze iz sudskih sporova. Ove obveze se sastoje:

- a) od potencijalnih obveza iz sporova u kojima je tuženik ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Republika Hrvatska, a prava i obveze osnivača ima Ministarstvo. Ove potencijalne obveze evidentiraju se putem Web aplikacije Ministarstva
- b) od potencijalnih obveza iz sporova u kojima je tuženik Republika Hrvatska – Ministarstvo. Ove potencijalne obveze vode se u Odjelu Ministarstva za stručnu i infrastrukturnu podršku pružatelja usluga u obliku Excel tablice.

Iz aplikacije i tablice vidljiva je priroda svakog pojedinog spora, a financijski učinak spora procjenjuje se konzervativno: da će se spor izgubiti i da će trebati isplatiti glavnično, kao i sporedna potraživanja. Stvarni financijski odljev je cca 2 – 2,2 milijuna kuna godišnje, ukupno, po obje vrste sporova.

6. PRAĆENJE I KONTROLA FINACIJSKOG POSLOVANJA

6.1. Mjesečna kontrola Ustanova

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku ima uspostavljen informatičko računovodstveni sustav koji je povezan sa svim ustanovama socijalne skrbi kojima je osnivač Republika Hrvatska. To je sustav putem kojeg Ministarstvo prati istinitost i točnost evidentiranja poslovnih promjena u svakoj pojedinoj ustanovi. Jednom mjesečno ustanove su u obvezi slanja svoje bruto bilance u Ministarstvo putem računovodstveno informatičkog sustava. Ministarstvo kontrolira i nadzire točnost evidentiranja svake poslovne promjene po ekonomskoj i organizacijskoj klasifikaciji. U slučaju neispravnosti Ministarstvo obavještava Ustanovu o potrebnim ispravcima. Izvješća sa slike 4 i 5 prikazuju popis ustanova koje su ili nisu izvršile “prijenos” svoje mjesečne bruto bilance u računovodstveni sustav Ministarstva.

Slika 4. Popis Ustanova koje su izvršile prijenos bruto bilance u Ministarstvo

Ustanove koje su poslale realizaciju za 01/2020	
Šifra	Naziv ustanove
001	P CZSS BELI MANASTIR
002	P CZSS BENKOVAC
003	P CZSS BIOGRAD NA MORU
004	P CZSS BJELOVAR
005	P CZSS BRAČ
006	P CZSS BUJE
008	P CZSS CRIKVENICA
010	P CZSS ČAKOVEC
011	P CZSS ČAZMA
012	P CZSS DARUVAR
014	P CZSS DONJA STUBICA
016	P CZSS DONJI MIHOLJAC
017	P CZSS DRNIŠ
018	P CZSS DUBROVNIK
019	P CZSS DUGA RESA
020	P CZSS DUGO SELO
022	P CZSS ĐAKOVO
023	P CZSS ĐURĐEVAC
024	P CZSS GAREŠNICA

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Slika 5: Popis Ustanova koje nisu izvršile prijenos bruto bilance u Ministarstvo

Ustanove koje NISU poslale realizaciju za 06/2020	
Šifra	Naziv ustanove
001	CZSS BELI MANASTIR
002	CZSS BENKOVAC
003	CZSS BIOGRAD NA MORU
004	CZSS BJELOVAR
005	CZSS BRAČ
006	CZSS BUJE
008	CZSS CRIKVENICA
010	CZSS ČAKOVEC
011	CZSS ČAZMA
012	CZSS DARUVAR
014	CZSS DONJA STUBICA
016	CZSS DONJI MIHOLJAC
017	CZSS DRNIŠ
018	CZSS DUBROVNIK
019	CZSS DUGA RESA
020	CZSS DUGO SELO
022	CZSS ĐAKOVO
023	CZSS ĐURĐEVAC
024	CZSS GAREŠNICA

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Donacije, vlastiti prihodi i pomoći proračunskih korisnika u socijalnoj skrbi dio su državnog proračuna ali nisu dio novčanog tijeka sustava državne riznice. Ustanove u socijalnoj skrbi ostvaruju te prihode te sa svojih računa u Hrvatskoj poštanskoj banci podmiruju obveze/rashode koji se financiraju iz ovih izvora. Međutim, obvezne su izvještavati nadležno ministarstvo o korištenju svih namjenskih i vlastitih prihoda. Ministarstvo od proračunskih korisnika državnog proračuna iz svoje nadležnosti mjesečno prikuplja podatke o iznosu naplaćenih prihoda koji nisu uplaćeni u državni proračun te svih rashoda i izdataka koji su iz tih prihoda plaćeni. Ministarstvo izvještava Ministarstvo financija odnosno državnu riznicu o istome putem EV obrasca odnosno evidencijskog naloga o prihodima i rashodima. Uspostavljen je sustav izvještavanja temeljem kojeg se naplata i potrošnja vlastitih prihoda, donacija i pomoći navedenih proračunskih korisnika evidencira u sustavu državne riznice. Ministarstvo je obvezno do 10. u mjesecu za prethodni mjesec unijeti podatke za svaku Ustanovu u sustav državne riznice. Prihodi i primici te

rashodi i izdaci u izvještaju koji Ustanove dostavljaju Ministarstvu iskazani su po izvorima financiranja i prema osnovnim računima računskog plana (peta razina računskog plana).

Slika 6. EV obrazac

Izviješće iz realizacije - obrazac EV							
Za period od 04/2020 do 04/2020							
Ustanove od 200 do 205							
Izvor financiranja: 31, 52, 61							
Razdjeli/glave od 10208 do 10208							
Sve aktivnosti							
Razdjel/Glava	Izvor fin.	Konto	Duguje	Potražuje	Konto(4)	Funkcija	Aktivnost
10208	31	66141	0,00	891,30	6614	1040	A795010
10208	52	63613	0,00	10.000,00	6361	1040	A795010
10208	52	63911	0,00	12.000,00	6391	1040	A795010
10208	61	66311	0,00	680,00	6631	1040	A734192
10208	61	66311	0,00	7.710,75	6631	1040	A795010
10208	61	66321	0,00	545.500,00	6632	1040	A795010
Prihodi:			0,00	576.782,05			
Razdjel/Glava	Izvor fin.	Konto	Duguje	Potražuje	Konto(4)	Funkcija	Aktivnost
10208	52	31141	6.913,65	0,00	3114	1040	A795010
10208	52	32121	291,72	0,00	3212	1040	A795010
10208	61	32119	103,00	0,00	3211	1040	A795010
10208	61	32211	6.857,50	0,00	3221	1040	A795010
10208	61	32216	1.326,12	0,00	3221	1040	A734192
10208	61	32224	1.128,00	0,00	3222	1040	A795010
10208	61	32311	970,00	0,00	3231	1040	A795010
10208	61	32312	42,71	0,00	3231	1040	A795010
10208	61	32321	7.500,00	0,00	3232	1040	A795010
10208	61	37212	800,00	0,00	3721	1040	A734192
10208	61	37212	1.240,00	0,00	3721	1040	A795010
10208	61	41112	54.000,00	0,00	4111	1040	A795010
10208	61	42119	491.500,00	0,00	4211	1040	A795010
Rashodi:			572.672,70	0,00			
Sveukupno:			572.672,70	576.782,05			

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

6.2. Financijski izvještaji

Financijski izvještaji proračuna i proračunskih korisnika izvor su podataka i informacija o trošenju javnog novca i osnova komunikacije između države i stanovništva.

Osnovna svrha financijskih izvještaja je dati informacije o financijskom položaju, uspješnosti ispunjenja postavljenih ciljeva i novčanim tijekovima proračuna i proračunskih korisnika.⁵

Financijski izvještaji sastavljaju se za mjesečna razdoblja, razdoblja od 1. siječnja do 31. ožujka, od 1. siječnja do 30. lipnja, od 1. siječnja do 30. rujna i za proračunsku godinu.⁶

Temeljni financijski izvještaji za sve razdjele državnog proračuna, proračunske izvanproračunske korisnike državnog proračuna, proračunske korisnike proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sastavljaju se na sljedećim obrascima:⁷

- Bilanca na Obrascu: BIL,
- Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima na Obrascu: PR-RAS,
- Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji na Obrascu: RAS-funkcijski,
- Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza na Obrascu: P-VRIO,
- Izvještaj o obvezama na Obrascu: OBVEZE.

Bilanca je sustavni, vrijednosno iskazan pregled imovine, obveza i vlastitih izvora na određeni dan. U Bilancu se unose salda računa iz razreda 0 – Nefinancijska imovina, 1 – Financijska imovina, 2 – Obveze i 9 – Vlastiti izvori.

Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima je izvještaj u kojem se za izvještaj no razdoblje iskazuju podaci o prihodima, rashodima, promjenama na nefinancijskoj imovini i promjenama na financijskoj imovini. Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji pruža informacije proračuna i proračunskih korisnika o rasporedu rashoda prema funkcijskoj klasifikaciji. U Izvještaju o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza iskazuju se svi utjecaji na neto vrijednost koji nisu rezultat prihoda i rashoda, a klasificiraju se kao promjena u vrijednosti ili obujmu imovine i obveza, odnosno utjecali su na promjene u stavkama bilance.

Izvještaj o obvezama je pregled određenih obveza na određeni datum.⁸

⁵ Bičanić, N., mr.sc. Jakir Bajo, I., Karačić, M.: Op. cit. str..7

⁶ Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu čl.3 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_01_3_59.html, pristupano: 30.06.2020.

⁷ Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu čl.5 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_01_3_59.html, pristupano: 30.06.2020.

⁸ Bičanić, N., mr. sc. Jakir Bajo, I, Proračunsko računovodstvo, *Primjena pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu*, I. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, TEB, Zagreb, 2015., str.10

Kao sastavni dio seta financijskog izvještavanja za pojedina obračunska razdoblja su i Bilješke uz financijske izvještaje. Mogu biti opisne, brojčane ili kombinirane.

Ministarstvo i Ustanove imaju uspostavljen informatički modul za financijska izvješća putem kojeg se podaci ne upisuju ručno u obrazac, već se prikupljaju automatski. Ustanova je obavezna nakon predaje financijskih obrazaca u Financijsku agenciju u zakonom previđenom roku iste poslati u Ministarstvo putem računovodstveno informatičkog sustava. Kada prime potvrdu od Fine da je financijski izvještaj uredan klikom na opciju "Prihvaćeno u Fini" podaci iz obrasca Ustanove šalju se u Ministarstvo kako bi se kreirali konsolidirani financijski izvještaji. Iznimno je važno da identične obrasce koje su predali u FINU pošalju u Ministarstvo kako bi konsolidirani financijski izvještaji bili u skladu s Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu. Jednom kada su za određeni period podaci poslani Ministarstvu sustav više ne dopušta prikupljanje podataka za navedeni period.

Na slici 7 prikazan je primjer slanja financijskog izvještaja u Ministarstvo putem računovodstveno informatičkog sustava.

Slika 7. Slanje obrasca PR-RAS u Ministarstvo

Račun iz rač. plana	Opis	AOP	Ostvareno preth. godine	Ostvareno tek. razdoblje	Index
663	Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna	127	0	0	
6631	Tekućke donacije	128	0	0	
6632	Kapitalne donacije	129	0	0	
67	Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a na temelju ugovora	130	1.106.737	1.316.967	
671	Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne nastave	131	1.106.737	1.316.967	
6711	Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda za nastavu	132	1.106.737	1.316.967	
6712	Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda za nastavu	133	0	0	
6714	Prihodi od nadležnog proračuna za financiranje izdataka	134	0	0	
6731	Prihodi od HZZO-a na temelju ugovornih obveza	135	0	0	
68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi (AOP 137+147)	136	0	0	
681	Kazne i upravne mjere (AOP 138 do 146)	137	0	0	
6811	Kazne za carinske prekršaje	138	0	0	
6812	Kazne za devizne prekršaje	139	0	0	
6813	Kazne za porezne prekršaje	140	0	0	
6814	Kazne za prekršaje Ugovornih društava - privredne prijave	141	0	0	
6815	Kazne za prometne i ostale prekršaje u nadležnosti MUP	142	0	0	
6816	Kazne i druge mjere u kaznenom postupku	143	0	0	
6817	Kazne za prekršaje na kulturnim dobrima	144	0	0	
6818	Upravne mjere	145	0	0	
6819	Ostale kazne	146	0	0	
6831	Ostali prihodi	147	0	0	
3	RASHODI POSLOVANJA (AOP 149+160+193+212+221+222)	148	1.337.404	1.479.103	
31	Rashodi za zaposlene (AOP 150+155+156)	149	898.684	993.602	
311	Plaće (bruto) (AOP 151 do 154)	150	759.788	847.137	
3111	Plaće za redovan rad	151	595.000	667.091	
3112	Plaće u naravi	152	0	0	
3113	Plaće za prekovremeni rad	153	0	0	
3114	Plaće za posebne uvjete rada	154	164.788	180.046	
3121	Ostali rashodi za zaposlene	155	11.742	6.697	
313	Doprinosi na plaće (AOP 157 do 159)	156	127.154	139.778	
3131	Doprinosi za mirovinsko osiguranje	157	0	0	
3132	Doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje	158	122.809	139.778	
3133	Doprinosi za obvezno osiguranje u slučaju nezaposlenosti	159	4.345	0	
32	Materijalni rashodi (AOP 161+166+174+184+185)	160	339.994	377.427	
321	Naknade troškova zaposlenima (AOP 162 do 165)	161	48.772	60.822	
3211	Službena putovanja	162	3.768	9.095	
3212	Naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život	163	43.841	49.227	
3213	Stučno usavršavanje zaposlenika	164	1.163	2.500	
3214	Ostale naknade troškova zaposlenima	165	0	0	
322	Rashodi za materijal i energiju (AOP 167 do 173)	166	210.788	204.955	
3221	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	167	35.024	58.951	
3222	Materijal i sitovine	168	113.350	95.614	

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

6.3. Konsolidacija financijskih izvještaja

Konsolidirani financijski izvještaji u sustavu proračuna jesu izvještaji u kojima se podaci za više povezanih proračunskih korisnika prezentiraju kao da se radi o jedinstvenom subjektu.⁹ Ministarstvo financija konsolidira financijske izvještaje svih ministarstava i drugih državnih tijela na razini razdjela te sastavlja konsolidirani izvještaj državnog proračuna. Cilj konsolidacije u sustavu proračuna je dobivanje informacija o općem proračunu kao cjelini. Istoimeno ministarstvo svaka tri mjeseca upućuje okružnice o sastavljanju, konsolidaciji i predaji financijskih izvještaja. Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku kao razdjel državnog proračuna koji u svojoj nadležnosti ima 150 ustanova socijalne skrbi sastavlja konsolidirani financijski izvještaj te isti dostavlja Ministarstvu financija. Preduvjet koji mora biti zadovoljen kako bi konsolidirani financijski izvještaj Ministarstva mogao pružiti relevantne informacije o razdjelu kao cjelini je pravilno evidentiranje svih poslovnih događaja u poslovnim knjigama Ministarstva i ustanovama socijalne skrbi. U postupak konsolidacije financijskih izvještaja ulaze dostavljeni financijski izvještaji ustanova socijalne skrbi i to: Bilanca na Obrascu BIL, Izvještaj od prihodima i rashodima, primicima i izdacima na Obrascu PR-RAS, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji na Obrascu RAS-funkcijski, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza na Obrascu P-VRIO i Izvještaj o obvezama na Obrascu OB-VEZE. U Bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje iskazuju se transakcije koje su unutar razdjela eliminirane, ostvareni manjak ili višak odnosno struktura manjka ili viška po Ustanovama te pozicije iz financijskih izvještaja na kojima je ostvareno značajnije odstupanje u odnosu na prethodnu godinu.

Ministarstvo konsolidira vlastiti financijski izvještaj s financijskim izvještajima ustanova socijalne skrbi i to:¹⁰

1. zbrajanjem jednakih pozicija imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda
2. eliminacijom međusobnih transakcija radi izbjegavanja dvostrukog prikazivanja podataka o potraživanjima i obvezama, prihodima i rashodima, primicima i izdacima, kako bi financijski izvještaji prikazali financijske informacije o Ministarstvu kao da se radi o jednom poslovnom subjektu.

Slijedom navedenog Ministarstvo u konsolidiranom financijskom izvješću eliminira financijske transakcije na podskupinama 369 i 639 koje se odnose na prijenose između Ministarstva i Ustanova. Podskupina 369 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna obuhvaća prijenose koje iznimno proračunski korisnici daju proračunskih korisnicima u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja. Podskupina 639

⁹ Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu čl.18 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_01_3_59.html, pristupano: 27.06.2020.

¹⁰ Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Časopis za računovodstvo, reviziju, financije i pravo u sustavu proračuna i neprofitnom sektoru, Riznica br. 2, Zagreb, 2020.

Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna obuhvaća prijenose koje iznimno proračunski korisnici prime od drugih proračunskih korisnika u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja.

6.3.1. Konsolidacija bilanci

Konsolidirani Obrazac BIL prikazuje imovinu, obveze i vlastite izvore Ustanova socijalne skrbi i Ministarstva. Konsolidirani podaci o nefinancijskoj imovini, financijskoj imovini i obvezama dobivaju se zbrajanjem istovrsnih stavaka bilance Ministarstva i Ustanova. U slučaju nabave nefinancijske imovine od strane Ministarstva za određenu Ustanovu, Ministarstvo isknjižava imovinu preko računa 915 Promjene u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, nakon što proslijedi nabavljenu imovinu Ustanovi. Ustanova evidentira dobivenu imovinu u razredu 0, istovremeno odobravajući račun podskupine 915, ne iskazujući rashod za nabavu opreme. Rashod je iskazan u razredu 4 u poslovnim knjigama Ministarstva. Rezultat navedenog poslovnog događaja je smanjenje u obujmu imovine Ministarstva, a kod Ustanove povećanje imovine.

6.3.2. Konsolidacija izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

Postupak konsolidacije Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima provodi se zbrajanjem istih pozicija iz Obrasca PR-RAS razdjela sa pozicijama iz obrazaca PR-RAS Ustanova socijalne skrbi. Iznimno je važna ispravna primjena podskupine računa 369 i 639 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna koji se u postupku konsolidacije eliminiraju.¹¹

6.3.3. Konsolidacija izvještaja o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji

U izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji (RAS funkcijski) uključuju se rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine. Izdaci za financijsku imovinu i obveze nisu uključeni u ovaj obrazac. Zbroj rashoda po svakoj od funkcija mora odgovarati ukupnim rashodima iskazanim u Obrascu PR-RAS. Ministarstvo prije konsolidacije provjerava svaki izvještaj Ustanove socijalne skrbi prema funkcijskoj klasifikaciji.

6.3.4. Konsolidacija izvještaja o obvezama

Istovrsne stavke Izvještaja o obvezama nadležnog ministarstva zbrajaju se s odgovarajućim stavkama iz Izvještaja o obvezama Ustanova. Međutim, međusobne obveze proračunskih korisnika u postupku konsolidacije se eliminiraju. Sve obveze stvorene između obveznika predaje financijskih izvještaja objavljenih u Registru proračunskih i izvanpro-

¹¹ Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Časopis za računovodstvo, reviziju, financije i pravo u sustavu proračuna i neprofitnom sektoru, Riznica br. 4, Zagreb, 2019.

računskih korisnika koje se u evidencijama korisnika vode na računima obveza za rashode poslovanja, nabavu nefinancijske imovine i obveza za financijsku imovinu Ministarstvo kao nadležni razdjel eliminira u procesu konsolidacije.

6.3.5 Konsolidacija izvještaja o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza

Međusobni prijenosi nefinancijske imovine između Ministarstva i Ustanova evidentiraju se kao smanjenje kod Ministarstva koji prenosi imovinu te povećanja kod Ustanove koja prima imovinu. U postupku konsolidacije pozicije iskazane na podskupini 915 Promjene u vrijednosti i obujmu imovine i obveza se eliminiraju.

Na slici 8 prikazana je referentna stranica financijskih izvještaja za period od 01. siječnja do 31. ožujka 2020. godine jedne ustanove socijalne skrbi.

Slika 8. Referentna stranica za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2020. g.

Novosti	Uputa	Kontrole	Sifre	Promjene		
Referentna stranica						
Izvještaji proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika						
za razdoblje: 1. siječanj 2020. – 31. ožujak 2020.						
Broj RKP-a:	06451	AOP oznaka razdoblja:	2020-03	198.600.862,06		
Matični broj:	02873290	Proračun nema korisnika pa Izvještaj vrijedi i kao konsolidirani:	NE	Kontrolni broj izvještaja		
Naziv obveznika:	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB			Od datuma:		
Pošta i mjesto:	10000 Zagreb			Do datuma:		
Jlica i kućni broj:	Savska cesta 1			OIB:		
Razina:	11	Proračunski korisnik državnog proračuna i glava unutar nadležnog ministarstva				
Sifra djelatnosti:	8899	Ostale djelatnosti socijalne skrbi bez smještaja, d. n.				
Razdjel:	102	Razdjel: MINISTARSTVO ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I SOC. POLITIKU				
Sifra grada/opć:	133	Županija: GRAD ZAGREB, grad/općina: GRAD ZAGREB				
Pregled popunjenosti obrazaca:	Popunjen		Broj pogrešaka			
	DA	PR-RAS (VP 154)	Nema	Osoba za kontaktiranje:		
	NE	BIL (VP 152)	Nema	Telefon:		
	NE	RAS funkcijski (VP 154)	Nema	Adresa e-pošte za kontakt:		
	NE	P-VRIO (VP 156)	Nema	Adresa e-pošte obveznika:		
DA	Obveze (VP 159)	Nema	Zakonski predstavnik:			
Stanje kontrola: Izvještaj nema pogrešaka						
Obrazac	Opis stavke			AOP oznaka	Prethodna godina / početak godine	Tekuća godina / kraj godine
PR-RAS	PRIHODI POSLOVANJA (AOP 002+039+045+074+105+123+130+136)			001	10.918.964	12.152.036
	RASHODI POSLOVANJA (AOP 149+160+193+212+221+246+257)			148	10.524.445	12.079.550
	Višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju (AOP 631+633-632-634)			635	396.298	57.766
	Manjak prihoda i primitaka za pokrivenje u sljedećem razdoblju (AOP 632+634-631-633)			636	0	0
Bilanca	Nefinancijska imovina (AOP 003+007+046+047+051+058)			002	0	0
	Financijska imovina (AOP 064+073+081+112+128+140+157+158)			063	0	0
	Obveze (AOP 164+175+176+192+220)			163	0	0
	Vlastiti izvori (224 + 232 - 236 + 240 do 242)			223	0	0
RAS-funkcijski	Opće javne usluge (AOP 002+006+009+013 do 017)			001	0	0
	Ekonomski poslovi (AOP 032+035+039+046+050+056+057+062+070)			031	0	0
	Rashodi vezani za stanovanje i kom. pogodnosti koji nisu drugdje svrstani			084	0	0
	Obrazovanje (AOP 111+114+117+118+121 do 124)			110	0	0
	Kontrolni zbroj (AOP 001+018+024+031+071+078+085+103+110+125)			137	0	0
P-VRIO	Promjene u vrijednosti i obujmu imovine (AOP 002+018)			001	0	0
	Promjene u obujmu imovine (AOP 019+026)			018	0	0
	Promjene u vrijednosti (revalorizacija) i obujmu obveza (AOP 035+040)			034	0	0
	Promjene u obujmu obveza (AOP 041 do 044)			040	0	0
Obveze	Stanje obveza 1. siječnja (=AOP 036* iz Izvještaja o obvezama za prethodnu godinu)			001	-	4.239.675
	Stanje obveza na kraju izvještajnog razdoblja (AOP 001+002-019) i (AOP 037+090)			036	-	4.078.794
	Stanje dospjelih obveza na kraju izvještajnog razdoblja (AOP 038+043+079+084)			037	-	22.075
	Stanje nedospjelih obveza na kraju izvještajnog razdoblja (AOP 091 do 094)			090	-	4.056.719
Verzija Excel datoteke: 5.0.9.						
< > Upute RefStr PRRAS Bil RasF PVRIO Kont Obv Sifre Prom +						
Spreman						

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

7. ZAKLJUČAK

Cilj ovog završnog rada je pojasniti strukturu funkcioniranja državnog sustava koji pruža uslugu najosjetljivijoj skupini građana u Republici Hrvatskoj.

Obrađene su specifičnosti financiranja, evidentiranja poslovnih promjena te praćenje i kontrola u sustavu socijalne skrbi. Najznačajnija specifičnost je u naplati i evidentiranju prihoda koje ostvaruju ustanove socijalne skrbi. Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku kao nadležno državno tijelo prikuplja od Ustanova spomenute prihode i koristi ih solidarno za financiranje rashoda za koja su nedostatna sredstva u državnom proračunu. Prihode koje Ustanove uplaćuju u državni proračun i potrošnju tih sredstava Ministarstvo prati i kontrolira kroz svoj knjigovodstveni program.

Također, specifična je i računovodstvena aplikacija "Knjiga potraživanja" u kojoj se knjiže potraživanja Republike Hrvatske nastala u vršenju javnih ovlasti koje imaju centri za socijalnu skrb. Knjiga omogućuje jedinstveno mjesto unosa i kontrolu procesa evidencije potraživanja od različitih obveznika koje po nekoj osnovi imaju obvezu vraćati ne pripadajuća sredstva.

Možemo zaključiti kako je računovodstveni sustav socijalne skrbi vrlo kompleksan te je uz poznavanje informatičkog programa potrebno i dobro poznavanje zakona i pravilnika o proračunskom računovodstvu. Zbog malog broja trenutno zaposlenih, računovodstveni djelatnici bivaju opterećeni i pod stresom. Jedan od ciljeva Ministarstva je modernizirati i poboljšati sustav socijalne skrbi na dobrobit svakog pojedinca i države.

POPIS LITERATURE

1. Bičanić, N., mr.sc. Jakir Bajo, I., Karačić, M.: Proračunsko računovodstvo – Primjena Računskog plana s primjerima knjiženja III. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, TEB, Zagreb, 2017.
2. Bičanić, N., mr. sc. Jakir Bajo, I, Proračunsko računovodstvo, Primjena pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, I. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, TEB, Zagreb, 2015.
3. Skendrović, Lj., Javorović, M.: Osnove računovodstva, Effectus Studij financije i pravo, Zagreb, 2016.
4. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Časopis za računovodstvo, reviziju, financije i pravo u sustavu proračuna i neprofitnom sektoru, Riznica br. 2, Zagreb, 2020.
5. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Časopis za računovodstvo, reviziju, financije i pravo u sustavu proračuna i neprofitnom sektoru, Riznica br. 4, Zagreb, 2019.

INTERNET STRANICE

1. Ustav Republike Hrvatske čl.1, <https://www.zakon.hr/z/94/Ustav-Republike-Hrvatske>
2. Zakon o socijalnoj skrbi čl.3, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_12_157_3289.html
3. Pravilnik o proračunskim klasifikacijama, čl. 2, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_02_26_610.html
4. Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu čl. 20 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_10_124_2374.html
5. Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu čl.18 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_01_3_59.html

Summary

The goal of each state is to generate revenues through which public expenditures are financed. This final paper deals with the specifics of financing and recording business changes in social welfare institutions that are under the jurisdiction of the Ministry of Demography, Family, Youth and Social Policy. The most significant specificity in the social welfare system is that almost all payments are made through the Ministry, and in the collection and recording of income that social welfare institutions generate according to special regulations. The Ministry collects the mentioned revenues from the Institutions and uses them in solidarity to finance the expenditures of activities. The mentioned revenues are used to finance regular operating expenditures and expenditures for the acquisition of non-financial assets for which there are insufficient funds in the State Budget. As budget accounting is based on the principles of truthfulness, accuracy and reliability, it is extremely important to properly record business events in the business books.

Keywords: *budget accounting, social welfare institutions, revenues under special regulations*